Till: Riksdagens miljöutskott

ÄRENDE: Utlåtande om regeringens budgetproposition för 2024

REFERENS: Utskottsråd Marja Ekroos / Tuula Toivonens mejl den 9.10

Natur och Miljö tackar för möjligheten att ge ett utlåtande om regeringens budgetproposition för 2024 och dess inverkan på miljö- och naturskyddet.

Vi noterar med bestörtning att budgetpropositionen föreslår nedskärningar av budgetanslagen för miljöområdet i en sådan storleksordning att det i praktiken rör sig om en total nedmontering av en lång rad oumbärliga naturskyddsåtgärder.

Miljöministeriets budgetanslag ska enligt budgetpropositionen minska med mer än 30 procent. Det här innebär att anslagen sjunker från 357 till 241 miljoner euro, vilket undergräver ministeriets möjligheter att fullfölja sitt lagstadgade grunduppdrag. I själva verket är Miljöministeriet den största förloraren i jämförelsen med de budgetanslag som allokeras till andra ministerier nästa år, uppger Finansministeriet.

Budgeten för natur- och miljöskyddet ska enligt propositionen minska med 34 procent eller sammanlagt 66 miljoner euro. Förslaget är ett katastrofalt dråpslag för miljöpolitiken och naturskyddet i vårt land.

Det råder en stor diskrepans mellan regeringens ord och handling. Regeringen utlovar i sitt regeringsprogram sådana åtgärder som ska stärka naturskyddet, men ändå går statsrådet in för att minska anslagen för en lång rad viktiga naturskyddsåtgärder.

Budgetanslagen för till exempel vattenskyddet minskar med nästan 41 miljoner euro eller hela 85 procent, trots att regeringsprogrammet utlovar åtgärder som ska stärka Östersjöskyddet.

I praktiken kommer det drakoniska beslutet att avveckla vattenskyddet att utöka avrinningen av övergödande fosfor och kväve från kusttrakterna till Östersjön då gipsbehandlingen på sluttande åkrar får mindre anslag, återvinningen av näringsämnen undergrävs, skyddet av havsområden

försämras och restaureringen av vattendrag och vårdbiotoper i kustområdena återtas på grund av uteblivna miljöstöd.

Det finns skäl att påminna att Finland redan nu har stora problem att leva upp till sina utfästelser i Östersjökommissionen Helcom och handlingsprogrammet Baltic Sea Action Plan som förpliktar alla Östersjöstater att se över sina utsläpp av fosfor och kväve.

Bland de Östersjörelaterade anslag som slopas hör budgeten för oljebekämpningsfonden som blir helt och hållet utan pengar nästa år. Finska viken trafikeras fortsättningsvis av oljetankfartyg. Finland måste också framöver upprätthålla en trovärdig beredskap att bekämpa oljeutsläpp i landets ekologiskt känsliga kusttrakter.

Samma dilemma gäller skogsskyddet. Regeringsprogrammet slår fast att regeringen ska skydda landets resterande gammelskogar. Trots det minskar budgetanslagen för grundandet av naturskyddsområden med 19 procent. Forststyrelsen, som har en nyckelroll i administrationen och hanteringen av de statsägda skogarna, får likaså minskade budgetanslag nästa år. Trots att forskarna varnar för krympande kolsänkor har regeringen inte reserverat budgetanslag för att stärka skogsskyddet och trygga artrikedomen.

Listan på åtgärder som försvagar och försämrar Finlands klimatpolitik är likaså lång. Det viktiga stödet till kommunerna för uppgörande av klimatplaner slopas helt i ett läge då de flesta kommuner saknar resurser att hantera klimatfrågor. Budgetpropositionen vill bland annat slopa det ekonomiska stöd som har sporrat kommuner och privata aktörer att övergå från fossila till förnybara alternativ i uppvärmningen av fastigheter. Nedskärningen av dessa budgetanslag uppgår till 56 miljoner euro.

Nedskärningen är klimatskadlig och riskerar att fördröja den gröna omställningen ytterligare. Budgetförslaget motarbetar målen om en rättvis grön omställning och även principerna för cirkulär ekonomi då incitamentet för att renovera och upprusta äldre oljeuppvärmda byggnader framom rivning nedmonteras.

I stället riktar budgeten stöd till fortsatt fossildriven trafik. Regeringens budgetförslag ger flera motstridiga signaler på detaljnivå. Budgeten avspeglar regeringsprogrammets bristande realism där åtgärderna blickar alltför långt framåt i tiden, men bortser från behovet av akuta åtgärder.

Regeringsprogrammet förordar åtgärder som stärker demokratin och civilsamhället. Trots det vill regeringen minska budgetanslagen till våra systerorganisationer med upp till en miljon euro. Till exempel Finlands naturskyddsförbund, Luonto-Liitto och Birdlife Finland riskerar att få minskade understöd nästa år.

Det här förslaget väcker frågan om vissa politiker vill straffa miljöorganisationerna för den kritik som har riktats mot regeringens miljöpolitik. Nedskärningen av den 80-åriga miljöorganisationen Luonto-Liittos budgetanslag kommer att ha ödesdigra följder för det livsviktiga gräsrotsarbete som förbundet gör för att stärka miljö- och naturkännedomen bland barn och unga.

Vi hoppas att riksdagens miljöutskott påtalar de brister som uppmärksammas i detta utlåtande.

Med vänlig hälsning,

Camilla Sederholm

Verksamhetsledare

Natur och Miljö r.f.

Tel. 045 2700 313

E-post: camilla.sederholm@naturochmiljo.fi